

Er volgt dan nog een nadere bepaling die wij hier als voor ons doel niet ter zake doende, weglaten. Het gaat er om dat alleen kerken lid kunnen zijn. Beter gezegd: Kerken groeppen. Een plaatselijke kerk kan consultatief lid worden. Zij kan mee-beraads-lagen maar ontvangt geen stemrecht. Aldus artikel 3, lid 2.

De Nederlandsche aanwezigen werden te Genève al dadelijk tot nadenken geprikkeld door een passage in de openingsrede van Rev. Mac Intire. Hij sprak in die passage zich uit over de veelheid der kerken in vele landen en hij deed dat op een wijze die ons, die ge-wend zijn te leven bij onze Nederlandsche Geloofsbelijdenis, bedenkelijk deed kijken. Onze Belijdenis zegt „dat ieder schuldig is zich bij de ware kerk te voegen” en ook „dat men wel naastliggen en met goede voor-zichtigheid, uit den Woorde Gods, behoort te onder-scheiden, welke de ware Kerk zij, aangezien dat alle sekten die heden ten dage in de wereld zijn, zich met den naam der Kerk bedekken”.

Rev. Mac Intire zei in bedoelde passage letterlijk dit: „Het behoort tot de natuur en den aard van protestant-sche beginsels en vrijheid dat er vele kerken in vele landen zijn. Daarin steekt niets kwaads. Het is op zichzelf geen zonde om deze gedeeltheden te hebben. Onze eenheid is geestelijk, niet organisch. Iedere kerk moet loyaal zijn aan haar overtuiging dat zij onvervalscht protestantsch is. Wij komen als een Raad van kerken samen om onze gescheiden kerkelijke individua-liteiten te handhaven elk in zijn eigen souveriniteit en autonomie. Onze eenheid is in geest en wij komen bij elkaar om uit te spreken onze eenheid in geloof en onze samenwerking voor de bewaring van het geloof en van de ware Kerk in het midden van den afval der twintigste eeuw.”

Dit lijkt een heel ander geluid dan onze Neder-landsche Geloofsbelijdenis laat hooren. De uitspraak dat „er vele kerken in vele landen zijn” en dat dit be-hoort tot den aard van het protestantsch beginsel en tot de vrijheid van dat beginsel zou nog geen aanstoot behoeven te geven indien er niets op gevolgd was. Vele kerken in vele landen. Dat kan. Wanneer daarmee wordt gedoeld op de decentralisatie van de Kerk, nu Christus, haar Hoofd, in den hemel is. Maar uit het vervolg van de passage blijkt, dat dit niet de bedoeling van den spreker was. Nadrukkelijk werd gezegd dat de Raad de gescheiden kerkelijke individualiteiten wil handhaven. Onze eenheid is enkel een eenheid in den geest. Zij is een geestelijke eenheid, niet een organische eenheid.

Of de spreker zich in deze passage niet wat gemak-kelijk van de kerkelijke gedeeltheid en gescheurdeheid heeft afgemaakt? Sommige Nederlanders mompelden toen zij dit hoorden het bekende woord „pluriformi-teit”. Nu is pluriformiteit een eigenaardig woord, waarmee de een dit en de ander wat anders bedoelt. Het lijkt mij beter deze uitspraken van dr Mac Intire in verband te brengen met de Westminster Confessie. Deze Confessie is de belijdenis van de presbyteriaansche kerken van Noord- en Zuid-Amerika. Ook van de Bible Presbyterian Church van Collingswood naar 'k meen. Welnu deze Confessie spreekt in andere bewoordingen over de kerk dan onze Nederlandsche Geloofsbelijdenis, maar of zij zooiets als pluriformiteit bedoelt te be-lijden, dat betwijfel ik ten zeerste.

Tusschen de bewoordingen van bovenstaande pas-sage van dr Mac Intire en de Westminster Confessie is stellig overeenkomst. Opzettelijk gelegde overeen-komst of onopzettelijke. Dat doet er niet toe.

In hoofdstuk 25 van de Westminster Conf. wordt eerst gesproken over de onzichtbare kerk en dan volgt een passage over de zichtbare kerk. In Sectie II van hoofd-stuk 25 staat letterlijk: „De zichtbare kerk, welke ook katholiek of universeel onder het Evangelie is, (niet beperkt tot één volk, als vroeger onder de Wet) be-staat uit al degenen door de heele wereld, die den waren godsdienst belijden, tezamen met hun kinderen; en zij is het koninkrijk van den Heere Jezus Christus, het huis en gezin van God, buiten dewelke, gewoonlijk, geen mogelijkheid van zaligheid is”.

Rev. A. A. Hodge D. D. commentarieert deze tweede Sectie o.m. aldus, „dat hier wordt beleden, dat ieder van de onderscheidene georganiseerde gemeenschappen welke getrouwd is aan den grooten Koning 'n ongerept deel van de zichtbare kerk is, en allen samen, van alle namen en naties, vormen de katholieke of algemeene zichtbare kerk. De omstandigheden van het mensche-lijk leven, fysiek, politiek en sociaal, en de onvol-maaktheden van de christenen, maken een praktische organische unie van al deze georganiseerde lichamen onmogelijk. Dat zij echter alle vormen één zichtbare Kerk is evident uit het feit, dat zij alle zijn zicht-bare deelen van de ware geestelijke of onzichtbare kerk, welks wezen „het lichaam van Christus”, nooit kan worden gedeeld.” *) Zooals boven werd opgemerkt, het komt mij voor dat Rev. Mac Intire onder invloed van deze gedachten was toen hij zei: onze eenheid is geestelijk en niet organisch. Dat „niet-organisch” zal beteekenen: wij, uit alle deelen van de wereld, willen en kunnen niet één organisatie vormen. En onze Raad bedoelt niet een soort boven-nationale super-kerk te vormen. De onderscheiden kerken blijven onderschei-den en als onderscheiden vrije kerken, welke geestelijk

een zijn, wijl zij allen zichtbare deelen zijn van de eene groote Kerk van Christus, vormen zij dezen Raad.

Indien dit inderdaad de bedoeling van de boven ge-citeerde woorden van Rev. Mac Intire is, is echter on-besproken gebleven de kwestie van het „trouw zijn aan den grooten Koning”. Hodge noemt dat als voor-waarde om een ongerept deel van de „zichtbare Kerk” te zijn. Hier raken wij aan de kwesties van Nederland, welke ons ter harte gaan. Wanneer een Kerk in den naam des Heeren uit de ambten weert en uit het ver-band der kerken uitsluit, dan kan diezelfde kerk niet in waarheid en zuiverheid in den Internationalen Raad zeggen tot die eerst uitgestootenen: wij erkennen jullie als een integraal deel van de ware Kerk. Namelijk hier in internationaal verband, thuis, in Nederland natuur-lijk niet. Daar blijven jullie wat je bent, scheurmakers. Wanneer men in Nederland ambtsdragers onwaardig acht om het Evangelie te verkondigen, dan gaat het niet aan om in Genève een andere maatstaf aan te leggen en dezelfde menschen wel waardig te achten om als ambtsdragers erkend te worden. Ik weet dat er menschen zijn die op deze manier willen handelen. Zij zeggen: spreek hier, in internationaal verband niet over de kerkelijke kwesties van het vaderland. Maar dat kan natuurlijk niet. Als deze kwesties waard zijn om voor Gods oog in Nederland gehandhaafd te wor-den dan zijn ze het ook waard om in Genève en Phila-delphia gehandhaafd te worden. Ja dan mag het niet anders.

Zoo ligt het kerkelijk vraagstuk op de tafel van den Internationalen Raad. Wij willen hier niet 'n onderzoek instellen naar hetgeen de Westminster Confessie precies be-doelt te zeggen. Wij wezen er op dat zij niet alle kerken als ongerepte deelen van de zichtbare kerk wil zien volgens Hodge. Hier moet de trouw aan den grooten Koning beslissen. Wanneer een kerkelijke leiding of een kerkbestuur zichzelf gaat zetten in de plaats van Christus en Zijn trouwe knechten wegzendt, dan is zoo'n kerk bezig ontrouw aan Hem te worden. Valsch te worden. Mag de Internationale Raad aan deze vragen voorbijloopen? Zij mag het niet. En zal het ook niet kunnen.

In verband met het kerkbegrip liggen er nog meer vragen te wachten op een antwoord. Ik noem de vraag: hoe kunnen kerken die naast elkaar staan samen-werken? Op welke kerkelijke manier moet dat ge-beuren? Op onze synoden komen de afzonderlijke ker-ken kerkelijk samen, d.w.z. krachtens wettige af-vaardiging gezonden, en van behoorlijke lastbrieven voorzien, gedelegeerden. Die gedelegeerden zijn aan hun lastgeefsters verantwoordelijk.

Hoe moet dat hier? Moeten menschen worden ge-delegeerd door de generale synoden naar den Intern. Raad? En aan wie zijn ze verantwoordelijk verschul-digd? Alleen aan de synode die hen zond of ook aan de kerken zelve? Zal een „getuigenis” of een resolutie van den Raad werkelijk een getuigenis van de kerken zijn, dan zouden alle kerken dat getuigenis „geratifi-ceerd” moeten hebben, d.w.z. er achter moeten staan. Dat is zooals het nu toegaat niet het geval. Vandaag is een „getuigenis” of een resolutie in werkelijkheid niet van de kerken over heel de wereld, die samen-werken, maar van de personen die vergaderden.

Deze wijze van werken lijkt erg op de werkwijze van den Wereldraad. En die wijze van werken is niet ker-kelijk. Wat is de Kerk? De gemeente. De plaatselijke kerk is primair. Daar zijn de ambten. Daar is het door God gegeven instrument om het licht te ontsteken: de Woorddienst. Deze dingen worden ook in de Westminster Confessie zuiver beleden. Moeten wij, dat zijn ook de presbyterianen, niet terug tot de eerste dingen die in de Calvinistische Confessies zoo schriftuurlijk beleden worden?

We willen het hier bij laten voor dit keer.

Samenvattend komen onze opmerkingen hierop neer, dat het uitgangspunt in de „preamble” van de „Constitution”, mij schijnt overgenomen uit den gedach-tengang welke in de kringen van den Wereldraad nor-maal is. Wil men een „bijbelgetrouwen” tegenhanger van den Wereldraad? Is die werkelijk noodig? Is het „geloof” dat de tijden daarom vragen niet misschien meer een humanistisch dan een evangelisch „geloof”? Verder hebben wij geantwoord op het kerkbegrip. De Raad is niet klaar met de kerk zooals die behoort te zijn. Er liggen oude confessies. In Nederland. En in Engeland en Amerika. Die spreken duidelijke taal. En die zeggen niet dat het behoort tot het „protes-tantsch beginsel” en tot „de protestantsche vrijheid” dat men het eene Lichaam van Christus verscheurt! Zoo hebben humanisten het „protestantsche beginsel” gedefinieerd. Maar ze hebben het misverstaan. Daar waren ze humanisten voor.

Ten derde wezen wij op de onbeantwoorde vragen omtrent de wijze waarop kerken in dezen Raad kerkelijk zouden moeten samenwerken. Het mag niet op onkerkelijke manier à la den Wereldraad. Daar is het gebruik om een groep theologen te laten confereren en discussieeren en een „getuigenis” op-stellen. Daarna deze „getuigenissen”, boodschappen en resoluties de wereld laten inzenden in naam van de kerken, terwijl in werkelijkheid de naam kerken in dit verband een schijnvertoon in. De kerken hebben met de geboorte van die „getuigenissen” en boodschappen niets te maken gehad. Zij lezen ze voor het eerst, net als iedereen, in de krant. Tot hun verbazing kunnen ze lezen dat het hun „eigen” getuigenissen en bood-schappen zijn. Deze schijnvertooning, dit gesol met den

naam „kerken” is intusschen zoo gewoon geworden, dat kerkelijke menschen niet eens meer opmerken dat het gesol met hun naam en eere is. Zoo mag het niet toegaan bij den Internationalen Raad. Hoe dan wel? Daarom vragen wij: hoe kan de Raad kerkelijk werken en zich heelemaal vrij houden van de methode à la den Wereldraad? Hoe kan hij kerkelijk werken zoo, dat het woord „kerkelijk” geen wassen neus is? Hoe kan hij zoo werken, dat de gemeenten van den Heere Jezus Christus op alle plaatsen Zijner heerschappij daar haar stem doen hooren? De beantwoording van deze vragen hangt zeer innig samen met het schrif-tuurlijk en reformatisch-confessioneel kerkbegrip, ja met de reformatie der 20e eeuw.

Wij hebben deze opmerkingen geschreven om blijk te geven van onze levendige en hartelijke belangstelling voor den Raad. Met negatieve kritiek mogen wij niet volstaan, naar het ons voorkomt. Persoonlijk zijn wij van oordeel dat contact van orthodoxe groepen en vooral van Calvinistische Kerken uit verschillende deelen van de wereld gewenscht ware. Het is goed om te weten van den strijd om de waarheid in andere lan-den en werelddeelen; om in aanraking te komen met broeders in wie hetzelfde ongeveinsd geloof woont. Wij kunnen elkaar vaak tot hulp zijn.

Maar als kerken kunnen wij, zoo als de zaken nu staan niet mee gaan doen, om bovengenoemde redenen. Wel kunnen wij persoonlijk kennismaken van het werk van den Raad en contacten zoeken met de broe-derschap die in de geheele wereld is, via mogelijkheden die deze Raad zou kunnen bieden.

A.

J. M.

KERKELIJK LEVEN

De hemelvaart van Maria

Op 1 November 1950 is door den Paus als godde-lijke waarheid afgekondigd de ten hemel opneming van Maria.

Deze afkondiging heeft in Roomsche en Protes-tantsche kringen heel wat pennen in beweging ge-bracht. En dat is ook heel begrijpelijk. Want in dit leerstuk hebben wij een typisch voorbeeld van Room-sche dogmavorming.

Reeds lang wordt het feest van Maria's ten hemel opneming gevierd. In het Westen wordt het reeds in de zesde eeuw in Frankrijk gevierd (onder den titel: het ontslapen of het pauseeren of de overgang van de H. Maagd), in de zevende eeuw in Italië en Spanje, in het begin van de achttiende eeuw in Duitschland, in de negende eeuw in Engeland; de Oostersehe Kerk kent het in de zesde eeuw in Palestina en Syrië, in de zevende eeuw allerwege behalve in Macedonië. Uit de preeken daarbij gehouden blijkt, dat men niet alleen aan de ziel maar ook aan het lichaam van de H. Maagd als voorwerp van het feest denkt¹⁾.

De dogmaverklaring van dit feit werd dan ook reeds lang verwacht. Prof. Bavinek schrijft in zijn Dogmatiek „In het hiërarchisch systeem der Room-sche Kerk en theologie past de leer van de onbe-vleete ontvangenis, de zondeloosheid van Maria, en daarom is deze er allengs in opgenomen; zelfs de leer van hare hemelvaart is eene quaestie van tijd²⁾.”

Als Protestanten zijn we belangstellend op welke wijze dit leerstuk kan worden gefundeerd.

Prof. Friethoff schrijft in 1937 „Het feit, dat geheel de Kerk het feest viert van Maria's ten hemel-opneming geeft ons de meest volkomen zekerheid, dat Maria dan ook inderdaad met ziel en lichaam de vreugden des hemels geniet, en daarom is ook ieder, die op den naam Katholiek aanspraak maakt, vol-strekt gehouden deze leer als waarheid aan te nemen zonder dat nochtans vaststaat, dat deze waarheid ook een door God geopenbaarde waarheid is. Dat kan eerst absoluut en onwankelbaar vaststaan, wan-neer de Heilige Kerk haar eindoordeel geeft door een dogmaverklaring³⁾.”

Een eigenaardige redeneering. Men gaat uit van het feit, dat de Kerk viert het feest van Maria's ten hemelopneming en concludeert er uit, dat het dan ook wel waar moet zijn.

Prof. Berkouwer heeft eens gezegd: Rome heeft altijd den strijd willen aanbinden tegen het subjecti-visme in allerlei vorm. Maar wie de Roomsche evo-lutie van het dogma bestudeert, ontdekt, dat er een sterke verwantschap met deze subjectivistische be-schouwing van Schleiermacher valt aan te wijzen. Het spreekt vanzelf, dat Rome hier geen subjectivis-me wil erkennen, en dit subjectivisme uitgebannen ziet door de autoriteit van de kerk, maar het is niet voldoende deze overwinning van alle subjectivisme te poneeren, vooral niet, wanneer men eerst aan de volksvroomheid en het geloofsbewustzijn een leidende rol heeft toegekend en dan aposteriori dezen ontwik-kelingsgang stelt onder de veilige schutse van de lei-ding des Geestes⁴⁾.

Als een typisch voorbeeld van deze evolutie van het

1) Prof. Dr A. H. Maltha O.P., De Ten hemel opneming van Maria, 1950, p. 49.

2) IIIe, p. 300.

3) Katholieke Marialeer, p. 103.

4) De strijd om het Roomsche Katholieke Dogma, p. 190.

met die Bible-believing societies in Scandinavia met een beslist kerkelijk karakter, bedoeld is.

4) A Commentary on the Confession of Faith enz., London 1870, blz. 312, 313.

n geworden, pmerken dat nag het niet de dan wel? kerkelijk de methode werken zóó, eus is? Hoe n den Heere heerschappij oording van het schrift- rkbegrip, ja

en om blijk elangstelling gen wij niet lijk zijn wij groepen en /erschillende is goed om andere lan- komen met loof woont.

le zaken nu de redenen. n van het et de broe- ogelijkheden

J. M.

JK LEVEN

als godde- l opneming

en Protes- weging ge- Want in dit van Room-

s ten hemel et reeds in r den titel: ergang van t en Spanje, tschland, in rsche Kerk en Syrië, in Macedonië, at men niet am van de enkt¹⁾.

nd dan ook rijft in zijn der Room- n de onbe- Maria, en a; zelfs de van tijd²⁾, d op welke l.

et feit, dat ten hemel- kerheid, dat lichaam de s ook ieder, maakt, vol- in te nemen e waarheid id is. Dat staan, wan- ft door een

at uit van Maria's ten lat het dan

Rome heeft et subjecti- msche evo- dat er een istische be- te wijzen. subjectivis- uitgebannen het is niet abjectivisme erst aan de en leidende zen ontwik- van de lei-

atie van het el opneming

agma, p. 190.

dogma noemt hij dan ook de opneming ten hemel van Maria⁵⁾.

Voor de hemelvaart van Maria kan men zich niet op de Schrift beroepen. Maar men voelt wel, dat dat eigen- lijk niet gaat. „Nu is het wel ons mogelijk de voor- figuren van Maria's hemelvaart uit de Heilige Schrift — het brandende braambosch, de ark des verbonds, de ladder van Jacob — op zichzelf beschouwd voor bewijskrachtig te laten doorgaan; ook als men ze met de leer van de Kerkvaders en Kerkleeraars ver- bindt, blijkt wel, dat ze in de overlevering alleen illu- stratief werden opgenomen. Zelfs het zooveel meer belangrijke Proto-evangelie (Gen. 3:15) en de be- groetingen van den engel en van Elizabeth (Luc. 1 vs 28 en 42) verkrijgen slechts, met de overlevering verbonden, geheel hun waarde. Doch dan blijkt het ook, hoe zij de traditionele voorstelling van Maria's genadevolheid stevig steunen, en daaruit wordt haar ten hemel opneming toch afgeleid⁶⁾.

„Ze rust niet op historische getuigenissen, noch op de overlevering der eerste eeuwen, noch op een mede- deeling der Heilige Schrift, maar ze moet hebben plaats gehad, omdat alleen de hemelvaart van Maria in overeenstemming is met de waardigheid van Maria als moeder Gods⁷⁾. „Was het niet passend, dat de Zoon het maagdelijk lichaam, waaruit Hij zijn vleesch en bloed had aangenomen en door hetwelk Hij gevoed was, voor het bederf bewaarde, en dat Hij haar, die op aarde zoo trouw met Hem het lijden gedragen had, de kroon des hemels schonk? Zoo is Maria als het ware door de triumpoort van haar onbevleete ontvangenis haar aardsch bestaan binnengedreden, om het door een tweede triumpoort, haar glorievolle ten hemel opneming weer te verlaten⁸⁾.

Het is heel duidelijk, dat de Roomsche Kerk het dogma van Maria's hemelvaart niet bij machte is uit de Schrift af te leiden. Het is een puur verzinzel. Op deze wijze kan men zien hoe dwaling ontstaat. Een meening, die in den loop der eeuwen is opgekomen en langzamerhand algemeen ingang heeft gevonden, wordt geproclameerd tot Goddelijke waarheid. En dan probeert men nog wel door dit dogma de Godheid van Christus te ondersteunen⁹⁾.

Maar hoe is het mogelijk door een zelf uitgevon- den feit de heilsfeiten van de Schrift te ondersteunen? Zou men op deze wijze niet veeleer afbreuk doen aan hetgeen in de Schrift aangaande de Godheid van Christus is beleden?

De opneming-ten-hemel van Maria, zooals deze door Rome ten dogma is verklaard, is een zeer ge- vaarlijke ketterij. „Immers, vele Roomsche theologen zien de Maria-verering niet als een geïsoleerd hoofd- stuk der leer, een periferisch deel der waarheid, maar als een bron van leven¹⁰⁾.

„Daarom nemen de praedicanten, aan Maria toege- kend, hoe langer hoe meer in aantal en in kwaliteit toe: zij is dochter des Vaders, bruid van den Zoon, tempel en orgaan des H. Geestes, complementum, Ergänzung der Dreieinigkeit; die instrumentale und theilweise die meritische Ursache unserer ewigen Auserwählung, de voornaamste reden der natuurlijke en bovennatuurlijke schepping, Miterlöserin, Cor édemptrice; de wijze, alle wonderen werkende, met onbeperkte heerschappij toegeruste, almachtige, regeerder der kerk, gelijk God de wereld regeert.

De Mariolatric verdringt bij Rome de ware christe- lijke Godsverering hoe langer zoo meer¹¹⁾.

Dit zal ons blijken, wanneer we in enkele artikelen het boekje van Prof. Friethoff over Maria, onze Mid- delares naast Jezus bij God zullen weergeven.

Enumatili.

K. MEIMA.

⁵⁾ A.W., p. 191—200.

⁶⁾ Em. Janssen S.J., De moeder Gods in De Katholieke Kerk, Deel I, p. 599.

⁷⁾ C. G. Berkouwer, a.w. p. 199.

⁸⁾ I. Kluf, Het Katholieke Geloof, 1939, p. 243.

⁹⁾ Maltha, a.w. p. 24.

¹⁰⁾ C. G. Berkouwer, Conflict met Rome, p. 206.

¹¹⁾ H. Bavinck, a.w. III², p. 300.

* De broeders kennen

Hier en daar tobt men wel eens over de vraag, of, en in hoeverre, de een den ander verdragen moet en mag inzake de houding, die men aanneemt tegenover het thema der z.g. „voortgaande reformatie“. De één is er voor; de ander, die kwalijk loochenen kan, dat het woord zoo oud is als de kerk, zegt: alles goed en wel, maar zóó niet. Of: zóó haastig niet. Van beide kanten komen dan de bezwaren van den één tegen den ander.

Ik heb in deze dagen nog al eens gedacht aan het verhaal van Zacharia 7:1—6. Dat was een verhaal uit den tijd van Israëls ballingschap. Men stond voor nieuwe problemen, net als wij. En nu deed zich het geval voor, dat menschen uit Bethel aan de officieele leiders van Jeruzalem iets kwamen vragen over de „voortgaande reformatie“. Ze wilden iets weten over de bestaande vasten-praktijk. Moest alles blijven bij het bestaande? Of mocht er iets nieuws worden besloten?

In Jeruzalem — het oude heidengevende centrum — kelen verscheidenen telwat wantrouwig naar Bethel.

Maar als iemand zou willen zeggen: Bethel, daar was het toen maar niet plus, sedert Jerobeam, dan hebben de mannen-van-Bethel hun woordje klaar. Wat zijt ge toch blind voor de werking van Gods Geest, zoo kunnen ze tegenwerpen. Weet ge niet, dat, onder den verschen indruk van een plaag, kort na de intree van de balling- schap, een assyrisch koning een priester naar Bethel ge- stuurd heeft, om daar weer iedereen te leeren, hoe men

Jahwe dient te vereeren? Kunt ge dan geen zégen meer erkennen? En, — is dat vroom, dat eeuwige wantrou- wen? (2 Kon. 17:24—28). Hebben niet zoowel Ezechiël als Jeremia telkens weer dat „spreekwoord“ in herin- nering gebracht (Ezech. 18, Jer. 31), dat in de periode der ballingschap onder de ballingen opgeld deed, het spreekwoord, dat de vaders zure druiven gegeten had- den (b.v. die slechte koningen, met hun onverstandige politiek, en die kwade ministers met hun leelijke advie- zen), en dat nu de kinderen stroeve tanden gekregen hadden?

Ja, ja, men weet het nog.

Weinu, beide profeten hadden dat „spreekwoord“ ver- boden. En ze hadden er bij gezegd, wat trouwens ook al in Deuteronomium stond, dat de zoon niet mag lijden om de zonden van de vaders. De kinderen hadden zelf schuld, nèt zoo goed als de vaders. Maar dan ook alle kinderen toch zeker? Ook die van buiten Bethel? Mocht de één niet, om zichzelf vrij te pleiten, bij voorkeur aan Manasse de schuld geven, den zoon van Hiskia, b.v., dan mocht de ander niet altoos exclusief aan Jerobeam de schuld geven, die — dát wás zoo — te Bethel zoo heel rare dingen had gedaan, en slechte. In geen geval mocht men in de nieuwe gemeenschap van Israëls verloren de Bethelieten afwijzen om Jerobeam's kwaad. Men moest liever zich verblijden, dat Bethel weer mee wou doen met Jeruzalem. Ze komen toch zeker niet voor niets naar die oude metropool?

Weinu, de profeet Zacharia, die het antwoord gaf, heeft zich niet opgeworpen als man-van-een-partij. Zijn indringende vraag was tot allen: hoe is vroeger uw vasten bedoeld geweest? 't Was toch niet zoo best? Uw stroeve tanden hebben meermalen u meer leed gedaan dan uw grissen naar onrijpe, zure druiven. De gevolgen der schuld hebben u meer gedrukt dan uw eigen schuld. De praktijk van uw asceese nam meermalen evengoed als die van uw feestelijk zwelgen „occasie“, aanleiding, in bepaalde feiten, door u „geïnterpreteerd“ lós van Mijn wet en belofte; en dat was dan die wel heel magere ge- boortegeschiedenis van uw „vierdagen“. Uw vasten ont- aardde daardoor in een celebreren van uzelf; zoo werd het, even goed als uw vette maaltijden, een ontdekkende, beschamende prediking van de magerheid uwer ziel. Uw zonde was de overtreding, niet maar van een partij, doch zeer bepaald van het volk. De Schriftgeleerden nemen toe; maar de door de Schrift geleerden nemen af.

Dit wijze profetenwoord moge ook ons leeren. Als we bij alle bezwaren tegen de meeningen van anderen be- ginnen met ons zelf te vragen: wat is het geestelijk ge- halte van mijn jacht naar dit of dat?, of van mijn pro- test tegen zóó of zús, dan hebben we al veel gewonnen. Niet alles. Wel veel. En als we dan elkaar bekijken, niet onder het aspect van: hoe was jij vroeger?, of: uit welk nest kom jij?, doch onder het andere: wat zegt de Schrift? — wel, dan leeren we allemaal, en krijgen wel vrede.

K. S.

* Liefde

Het thema van „de liefde“ kwam in ons blad onlangs ter sprake.

Een enkel vraagteken heeft soms iemand daarbij ge- plaatst. Soms verstandig. En enkele maal nogal onver- standig.

Toch zullen we het thema goed moeten leeren stellen. Niet alleen terwille van actuele vraagpunten, die ons raken, doch ook om een antwoord te hebben tegenover de buitenstaanders. De „moderne mensch“ noemt de liefde „het goddelijke“, wij „het meeste“. En dat schijnt terug te gaan op het „hooglied“ der liefde uit 1 Cor. 13, poëzie nog wel. Maar hij vergeet, dat 1 Cor. 13 tusschen het slot van 1 Cor. 12 en het begin van 1 Cor. 14 staat. Dat het in die beide gedeelten loopt over de profetie, als middel om elkaar te benaderen met het Woord van God, dat immers uitgedrukt is. Dat dus de liefde de meeste is, als bindmiddel tusschen menschen: om den band van Gods Woord te leggen om de leden van één lichaam, het zijne, dat is de kerk. Zoo staat ze in den dienst van het Woord, en daarmee van den kerstich- tenden en -bewarenden en -zulverenden Geest, ook als zij gezinnen sticht, en „sticht“. Maar hier wil vrijwel niemand aan. En als hij de liefde „een vonkje“ van Gods vuur in ons binnenste noemt, een zielevonkje dus, weet dan die moderne mensch er wel van, wat de mystieke filosofie van dat pantheïstisch motief gemaakt heeft? En waarom zij liever van godheid dan van God spreekt? Datzelfde deed ook Elkehard; een favoriet van..... „nazi's".

Het groote gebrek blijft in al die liefde-verheerlijking: de averste tegen de profetie.

De „Godheid“ b.v. krijgt bij velen graag de offers een „platonische“ vereering; maar zodra ge een bepaal- den náám noemt, Jahwe bijvoorbeeld, is men geneigd, den drager van dien náám, om de concreetheid van den náám te rangschikken onder de „goden“, en dan is de hoofdletter meteen weer wég. Kom wel met „Liefde“ aan, maar niet met zoo iets als „profetie“, in bewuste tegenstelling b.v. met „extase“; want dat motief is „maar“ van 1 Cor. 12 en 14; ruk dat mooie schilderij van 1 Cor. 13, zegt men, alstublieft uit die hinderlijke lijst, al is ze dan ook van den schilder, Paulus, zelf. Voor den „modernen mensch“ moet de Godheid, in tegen- stelling met de „goden“, óf „in“ de wereld zijn verbor- gen, óf zó alleen-maar-hoog erbóven staan, dat we per- manent ons op de onzekerheid van het tásten naar de groote Verborgeneheid weten teruggeworpen. Eén van tweeën, de Godheid zij een supranatien donder-over-onze-hoofden-heen, of een subsonisch, een stil, een diep- gedoken Geheim in ons binnenste, mét ons in opkomst, in smartelijke geboorte.

De mensch van dergelijke geestesstructuur, hij, die de liefde „sublimeert“ naar het goddelijke plan ópvoert, haalt, om voor die sublimering theoretische verant- woording te zoeken, God naar menselijke laagte neer, de heiligheden van Gods transcendentie inruilend voor een immanentiegelooft, óf: hij laat het denken, dat nog het langst daartegen protesteerde, het dogmatische namelijk, een tasten blijven naar het..... gesublimeerde dogma; de permanente vraag blijft dan over naar „het“ dogma,

dat nog nooit geformuleerd werd, en ook nimmer in formule komen zal. Elke concrete náám is een drogrede gescholden; maar de verre Naam, daar tást men alleen maar heen.....

De hoogliederen-op-de-liefde worden nu meer in het- geen daarin als tusschen de regels leesbaar „vermoed“ kan worden, dan in hun concrete teksten voorzien van commentaren, die hun náám niet willen weten; kom- mentaren als zoodanig weten immers altoos veel te veel? Liefde leert het zwijgen.....; de goddelijke vlammen lekken de kanalen der veel-weters wel leeg. Dat zijn dan vlammen-van-de-Godheid. Men maakt zich op tot een kruis-tocht-van-den-geest, met het duidelijk gestelde doel: onttroning van het Godsbegrip.

Het ware wél, indien het erom ging, ons de „omschrij- ving“ („definitie“) van God als een ónmogelijkheid te leeren zien, maar de „beschrijving“ van Hem, gelijk Hij ze mogelijk maakte in Zijn Woord, ons te laten behou- den, als klaar, en waar, en ook doorzichtig. Maar neen: de „onttroning“ van het godsbegrip beteekent meteen een verscheuring van die papieren, waarop de kerk in dog- ma's Hem naar-menschen-maat (d.w.z. naar menselijke capaciteit) „beschrijven“ wilde en mocht. Dit alles ge- beurt dan in naam der liefde voor den Naamloosen God.

In de dagen van de bekroning eener zóó verstande liefde, kwam de ontlustering van haar klare profetieën. „Profetie“, dat woord ondergaat hetzelfde lot als het woord „dogma“: men mag het schrijven in het enkelvoud, en dan met hoofdletter, maar niet in 't meervoud; dán valt de hoofdletter weg, en ieder zet den hoed weer op.

Om kort te gaan, men heeft gemeend, de liefde als god-menschelijke oscillatie van de enkele bladeren aan den grooten wereldboom te kunnen verstaan. Doch door- dat men het profetische Woord den rug toekeerde, maakt men de kinderen der z.g. „liefde“ tot kinderloze kinde- ren. Met „propageert“ immers niet; en wint geen kroost door het Woord. Men legt een kruis aan den voet van het beeld der Liefde; maar men stelt de conditie, dat het lint-aan-dien-kruis geen letters, doch alleen maar tée- kens als inscriptie dragen mag.

Zoo heeft men de Liefde praalvol weggeborgen in het groote graf, waarin men alle mysteriën opgeborgen heeft; óók die, waarvan Paulus zegt, dat ze, ná lang verborgen geweest te zijn, nu eindelijk aan het licht getreden zijn.

Toon mij uit uw geloof uw liefde; zij draagt den Woordschat verder; zij bereidt den naaste zijn ware brood. En het ware brood is het levende Woord. Anders niet.

K. S.

ZENDING EN EVANGELISATIE

RAPPORT

van de Zendingsdeputaten benoemd door de Generale Synode van Amersfoort.

De Generale Synode van de Gereformeerde Kerken in Nederland, gehouden te Amersfoort in het jaar 1948, benoemde in haar vergadering van 18 Novem- ber zestien deputaten voor de zending — uit elk par- ticulier synodaal ressort twee — en evenveel secundi. De E. T. van den Born heeft in October 1950 op advies van zijn arts als deputaat bedankt. Sedert dien is hij vervangen door zijn secundus, ds J. A. Vink.

De opdracht van de zendingsdeputaten is uitgedrukt in de Acta 1948, artikel 129 D. b. 1 t/m 6. Voorts blijkt uit artikel 129 C. 7 b. en c. van de Acta van Amersfoort 1948, dat de medewerking en goed- keuring van de zendingsdeputaten vereischt was voor alle beslissingen, die de zending kerken als zoo- danig wilden nemen.

In hun eerste vergadering, op 22 November 1948, hebben de deputaten gekozen en benoemd: tot voor- zitter, ds D. van Dijk; tot assessor, ds G. Visée; tot quaestor, dr J. Meulink en tot eersten en tweeden scriba, C. C. de Vries en ds H. Veltman.

Aan de kerk van Zwolle werd goedkeuring verleend tot het benoemen van een verpleegster, zr J. van Egmond, voor den medischen dienst, en van een onderwijzer, br H. J. van Egmond, voor den schooldienst op Oost-Soemba. Medewerking werd verleend aan het vaststellen van instructies voor deze en voor de reeds eerder benoemde zendingsarbeiders.

Aan de kerk van Drachten (en de gelijknamige classis) werd medewerking en/of goedkeuring verleend bij het beroepen en examineren van candidaat G. J. Agema en bij het vaststellen van de instructie voor ds Agema.

Voorts hebben de deputaten overeenkomstig de hun verstrekte opdracht nauwlettend toegezien op de be- sluiten, die door de zending kerken terzake van den zendingsarbeid genomen werden. Enkele malen werd de vereichte goedkeuring eerst verleend, nadat op advies der deputaten in de te nemen besluiten door de betrokken zending kerk één of meer wijzigingen waren aangebracht.

Ultimo Augustus 1949 hebben de deputaten een rapport over de opleiding van zendingsarbeiders aan- vaard en aan de zending kerken toegezonden. Dit rapport is te vinden achter de notulen van de verga- dering van 31 Augustus 1949.

Ten aanzien van de „AFLOOPENDE TAAK“ op Oost-Soemba/Savoe spreken de deputaten uit, dat het h.i. met het oog op de planting der kerk op geheel Oost-Soemba, de primaire taak van den dienaar van Zwolle zal dienen te zijn a.s. dienaren des Woords en „evangelisten“ op te leiden, alsmede onder hen uit